

HOMILIA A LA SOLEMNITAT DE SANT JOAN

Catedral de Menorca, 24 de juny de 2021

Per caminar a través del desert és necessari un guia, algú que conegui les rutes que condueixen a segurs oasis i també que distingeixi bé les estrelles, per poder caminar enmig de la nit, quan el sol cau. Joan Baptista va ser una veu que va resonar al desert, indicant al poble d'Israel el camí de tornada a Déu. Va advertir que el poble s'havia allunyat d'aquest Déu que sempre havia estat al seu costat i va clamar amb veu potent que era necessari tornar a Ell. Al desert de Judea, fa vint segles, va resonar potent la veu del profeta demanant que els camins fossin aplanats, perquè Déu pogués fer-se present entre els homes. La seva paraula poderosa va ser acollida per moltes persones, que es van acostar fins al Jordà per rebre les seves aigües com a signe de conversió, del seu desig de tornar a Déu. A més, Joan va sobre distingir entre els homes a Aquell que era el Messies, l'Anyell de Déu i ho va assenyalar sense por: "jo l'he vist i n'he donat testimoni que aquest és el Fill de Déu" (Jn 1,34).

Proclamar Déu en els nostres deserts

També avui vivim en el desert. La nostra civilització ha avançat molt en ciència i tècnica, però ha deixat en una terrible soledat a l'ésser humà. Les nostres ciutats, tot i que estan plenes de persones, s'assemblen al desert, perquè en elles falta la proximitat, la calor i la tendresa que són necessàries a l'ésser humà. El més terrible és que Déu ha estat expulsat de la ciutat; ja no té lloc entre nosaltres. No el volem a l'escola ni a la cultura; el declaran "persona non grata" als mitjans de comunicació i als nostres carrers. Vivim en un desert espiritual, fruit d'una societat que està destruint les seves arrels cristianes i que es pretén edificar prescindit de Déu (cf. EG 86). Hi ha un buit de Déu i això significa que l'ésser humà ha perdut el més important, allò que dóna sentit a tota la seva vida o, millor, a Aquell que el fa ser plenament humà.

Ens són cada vegada més necessàries persones que ens puguin guiar enmig del desert, que siguin capaços d'indicar als altres on són les fonts que apaguen la set i assenyalen els camins que s'han de recórrer fins trobar els manantials. Necessitam persones plenes de coratge, com Joan Baptista, gent que no tingui por dels poders d'aquest món, que no tinguin por de que es burlin d'ells o els ridiculitzin. La seva missió és senzilla: assenyalar constantment els homes que Jesús és l'Anyell que esborra el pecat, que ens omple de la seva salvació, de la seva gràcia, de la seva llum i la seva força. Necessitam precursors i profetes que amb la seva paraula i amb la seva vida proclamin que Jesús és el Senyor i preparin un espai per a Déu enmig del desert de la ciutat.

Tenc por, però, que els cristians ens anem acomodant molt i que ens sentim a gust vivint un cristianisme fàcil, que no ens compromet gaire. Tenim por de significar-nos excessivament en una societat de vegades agressiva contra la fe i preferim callar. Es troben a faltar cristians convençuts de la seva fe, que no tinguin por de gastar el seu

temps i les seves energies per a proclamar que és necessari obrir les portes a Déu, que la seva presència en la nostra societat no li lleva res, sinó que ho dóna tot, perquè ofereix les claus d'una vertadera humanitat.

El Papa Francesc diu que “al desert es necessiten sobretot persones de fe que, amb la seva pròpia vida, indiquin el camí cap a la Terra promesa i d'aquesta manera mantinguin viva l'esperança” (EG 86, citant a Benet XVI, Homilia en la celebració eucarística per a l'obertura de l'Any de la fe, Roma 11-10-2012). I afegeix aquesta imatge: els cristians estan cridats a ser persones - càntirs per a donar de beure als altres. Mirant als nostres contemporanis, observant la cultura i la societat en què vivim, advertim una extraordinària set en l'ésser humà, un desig de sentit, una recerca de la transcendència, una necessitat d'elevar la mirada cap amunt per tal de no quedar ofegats per una cultura excessivament materialista, excessivament frívola i hedonista. Els cristians hem de ser homes i dones que ofereixin l'aigua pura i neta de l'Evangeli i assenyalin on trobar la font clara de vida que és Jesús.

Autenticitat i coherència

Això ens exigeix autenticitat i coherència. Potser va ser aquesta una de les característiques més notables del Baptista. No va témer viure al desert, vestint amb pell de camell i alimentant-se de llagostes i mel (cf. Mt 3, 4). La seva paraula i la seva vida estaven d'acord. Tampoc va témer al governant tirà, que va voler fer callar la seva veu amb amenaces i que, finalment, va manar la seva decapitació.

Si volem que la nostra veu sigui escoltada en el desert del món actual, haurem de deixar moltes coses enrere. Caminam massa carregats per poder avançar lleugers entre les arenes de desert i per a poder ser guies dels altres. Això és el que el Papa Francesc anomena com a “transformació missionera de l'Església” (cap. 1 EG), que ens exigeix no tenir por de deixar costums enrere, modificar estructures i maneres d'actuar, perquè l'important és oferir l'aigua a aquell que camina amb nosaltres i obrir el seu cor a la llum de l'Evangeli. Necessitam ser una Església menys aferrada als déus d'aquest món i més senzilla i austera. Al desert és important descobrir allò què és l'essencial per viure. Allà no són necessaris el bastó, ni l'alforja; no necessitam pa, ni diners, ni dos vestits, com diu el Senyor (cf. Lc 9,3) per poder així proclamar el seu Nom entre els homes.

El món ens demana coherència. La societat té dret a exigir-nos que visquem el que proclamam. No som venedors d'un producte inútil, sinó portadors d'una gran llum, que s'ha de reflectir en la nostra vida. La paraula més important que hem de pronunciar es proclama en el silenci d'una vida fidel a l'Evangeli, atenta a cada persona i, particularment, als més petits i vulnerables. Anunciar a Crist és, sobretot, oferir el testimoni d'una vida nova, transformada per Déu i així indicar el camí.

En aquesta direcció vol caminar la nostra Església de Menorca. La programació pastoral de la nostra Diòcesi ens convida a ser Església que surt sense complexos a les places i camins del món per anunciar Jesucrist, donant testimoni de comunió, d'acolliment i de servei. Us convit a afegir-vos a aquest programa i a treballar per ser una Església que obre camins perquè els homes puguin tornar a Déu, seguint l'estil de Joan Baptista.

Conclusió

En aquest dia gran per a Ciutadella, he volgut mirar a Joan Baptista i demanar-li què ens ensenya avui aquest home del desert als cristians que vivim ara en aquesta ciutat. Ja veis que la resposta és clara i ferma: ser homes i dones que, enmig de l'aridesa del desert de la nostra societat, proclamin amb la seva paraula i amb la seva vida que Jesús és l'Anyell de Déu, la salvació i la vida de l'ésser humà. Tindrem la gosadia, l'atreviment per fer-ho? Que la pregària de Joan Baptista ens ajudi a viure-ho de la manera que hem dit.

HOMILÍA EN LA SOLEMNIDAD DE SAN JUAN

Catedral de Menorca, 24 de junio de 2021

Para caminar a través del desierto es necesario un guía, alguien que conozca las rutas que conducen a seguros oasis y también que distinga bien las estrellas, para poder caminar en medio de la noche, cuando el sol cae. Juan el Bautista fue una voz que resonó en el desierto, indicando al pueblo de Israel el camino de regreso a Dios. Advirtió que el pueblo se había alejado de ese Dios que siempre había estado a su lado y clamó con voz potente que era necesario volver a Él. En el desierto de Judea, hace veinte siglos, resonó potente la voz del profeta pidiendo que los senderos fueran allanados, para que Dios pudiera estar presente entre los hombres. Su palabra potente fue acogida por muchas personas, que se acercaron hasta el Jordán para recibir su agua como signo de conversión, de su deseo de volver a Dios. Además, Juan supo distinguir entre los hombres a Aquel que era el Mesías, el Cordero de Dios y lo señaló sin temor: “yo lo he visto y he dado testimonio de que este es el Hijo de Dios” (Jn 1,34).

Proclamar a Dios en nuestros desiertos

También hoy vivimos en el desierto. Nuestra civilización ha avanzado mucho en ciencia y técnica, pero ha dejado en una terrible soledad al ser humano. Nuestras ciudades, aunque están llenas de personas, se asemejan al desierto, porque en ellas falta la cercanía, el calor y la ternura que son necesarias al ser humano. Lo más terrible es que Dios ha sido expulsado de la ciudad; ya no tiene sitio entre nosotros. No lo queremos en la escuela ni en la cultura, le declaramos “persona non grata” en los medios de comunicación y en nuestras calles. Vivimos en un desierto espiritual, fruto de una sociedad que está destruyendo sus raíces cristianas y pretende construirse sin Dios (cf. EG 86). Hay un vacío de Dios y esto significa que el ser humano ha perdido lo más importante, aquello que da sentido a toda su vida o, mejor, a Aquel que le hace ser plenamente humano.

Necesitamos, por eso, personas que guíen en el desierto, que sean capaces de indicar a los demás dónde están las fuentes que sacian la sed y qué caminos hay que transitar para alcanzarlas. Necesitamos personas llenas de coraje, como Juan Bautista, gente que no tema los poderes de este mundo, que no tenga miedo a ser burlada o ridiculizada. Su misión es sencilla: señalar constantemente a los hombres que Jesús es el cordero que borra el pecado, que nos llena de su salvación, de su gracia, de su luz y su fuerza. Hacen falta precursores y profetas que con su palabra y con su vida proclamen que Jesús es el Señor y hagan un hueco a Dios en medio del desierto de la ciudad.

Me temo, sin embargo, que los cristianos nos hemos acomodado mucho y que nos sentimos a gusto viviendo un cristianismo fácil, que no nos compromete demasiado.

Nos da miedo significarnos excesivamente en una sociedad a veces agresiva contra la fe y preferimos callarnos. Se echan de menos cristianos convencidos de su fe, que no teman gastar su tiempo y sus energías para proclamar que es necesario abrir las puertas a Dios, que su presencia en nuestra sociedad no quita nada, sino que lo da todo, porque ofrece las claves de una verdadera humanidad.

El Papa Francisco dice que “en el desierto se necesitan sobre todo personas de fe que, con su propia vida, indiquen el camino hacia la Tierra prometida y de esta forma mantengan viva la esperanza” (EG 86, citando a Benedicto XVI, Homilía en la celebración eucarística para la apertura del Año de la fe, Roma 11-10-2012). Y añade esta imagen: los cristianos están llamados a ser personas-cántaros para dar de beber a los demás. Mirando a nuestros contemporáneos, observando la cultura y la sociedad en que vivimos, advertimos una extraordinaria sed en el ser humano, un deseo de sentido, una búsqueda de la trascendencia, una necesidad de elevar la mirada hacia lo alto para no quedar ahogados en una cultura excesivamente pegada a lo material, demasiado frívola y hedonista. Los cristianos hemos de ser hombres y mujeres que ofrezcan el agua pura y limpia del Evangelio y señalen dónde encontrar la fuente clara de vida que es Jesús.

Autenticidad y coherencia

Esto nos exige autenticidad y coherencia. Quizás fue ésta una de las características más notables del Bautista. No temió vivir en el desierto, vistiendo con piel de camello y alimentándose de langostas y miel (cf. Mt 3, 4). Su palabra y su vida estaban unidas. Tampoco temió al gobernante tirano, que quiso acallar su voz con amenazas y que, finalmente, le decapitó.

Si queremos que nuestra voz sea escuchada en el desierto del mundo actual, tendremos que dejar muchas cosas atrás. Andamos demasiado cargados para poder caminar ligeros entre las arenas del desierto y ser guías de los demás. Esto es lo que el Papa Francisco llama la “transformación misionera de la Iglesia” (cap. 1 EG), que nos exige no tener miedo a dejar costumbres atrás, a modificar estructuras y maneras de actuar, porque lo importante es ofrecer el agua al que camina con nosotros y abrir su corazón a la luz del Evangelio. Necesitamos ser una Iglesia menos apegada a los dioses de este mundo y más sencilla y austera. En el desierto es importante descubrir qué es lo esencial para vivir. Allí no son necesarios el bastón, ni la alforja; no necesitamos pan, ni dinero, ni dos túnicas, como dice el Señor (cf. Lc 9,3) para proclamar su Nombre entre los hombres.

El mundo nos pide coherencia. La sociedad tiene derecho a exigirnos que vivamos lo que proclamamos. No somos vendedores de un producto inútil, sino portadores de una gran luz, que debe reflejarse en nuestra vida. La palabra más importante que hemos de pronunciar se proclama en el silencio de una vida fiel al Evangelio, atenta a

cada persona y, particularmente, a los más pequeños y vulnerables. Anunciar a Cristo es, sobre todo, ofrecer el testimonio de una vida nueva, transformada por Dios y así indicar el camino.

En esta dirección quiere caminar nuestra Iglesia de Menorca. La programación pastoral de nuestra Diócesis nos invita a ser Iglesia que sale sin complejos a las plazas y caminos del mundo para anunciar a Jesucristo, dando testimonio de comunión, de acogida y de servicio. Os invito a sumaros a este programa y trabajar para ser una Iglesia que abre caminos para que los hombres puedan volver a Dios, siguiendo el estilo de Juan el Bautista.

Conclusión

En este día grande para Ciutadella, he querido mirar a Juan Bautista y preguntarle qué nos enseña este hombre del desierto a los cristianos que vivimos hoy en esta ciudad. Ya veis que la respuesta es clara y firme: a ser hombres y mujeres que, en medio de la aridez del desierto de nuestra sociedad, proclamen con su palabra y con su vida que Jesús es el Cordero de Dios, la salvación y la vida del ser humano. ¿Nos atreveremos a hacerlo? Que la oración de Juan Bautista nos ayude a vivirlo así.